

(ผู้จัดการออนไลน์ คอลัมน์ ครบเครื่องคดีปกครอง)

อุบัติเหตุจากการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานขับรถต้องรับผิดชอบเพียงใด !?

ทุกการทำงาน... ที่ต้องเกี่ยวข้องกับการขับขี่ยานพาหนะ ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์รถจักรยานยนต์ รถบรรทุก เรือ ตลอดจนเครื่องบิน ผู้ขับขี่จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังอย่างสูงเพื่อหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

เพราะเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นแต่ละครั้ง !! ย่อมมีความสูญเสียหรือมีความเสียหายเกิดขึ้นไม่มากก็น้อย ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายแก่ร่างกาย ชีวิต หรือทรัพย์สิน ทั้งในส่วนของรัฐและเอกชน โดยเฉพาะความสูญเสียที่เกิดกับชีวิตเป็นเรื่องที่ประเมินค่ามิได้และไม่มีใครอยากให้เกิดขึ้น !

เรื่องที่จะพูดคุยกันในวันนี้ นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถให้แก่ทางราชการ ว่าท่านจะ “ขับรถอย่างไร ให้ปลอดภัยจากความรับผิดชอบ ?” และ “ถ้าต้องรับผิดชอบ จะต้องรับผิดชอบ เพียงใด ?”

อุบัติเหตุจากการปฏิบัติหน้าที่ : พนักงานขับรถต้องรับผิดชอบเพียงใด !?

กรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานขับรถราชการ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เช่น ขับรถเกิดอุบัติเหตุทำให้ราชการเสียหาย หรือกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก เช่น ขับรถเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนรถบุคคลภายนอกเสียหาย ซึ่งการกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งมุ่งหมายให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว กล่าวคือ โดยหลักหน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในสังกัดตน

เว้นแต่ !! หากเจ้าหน้าที่หรือพนักงานขับรถผู้นั้น ได้กระทำไปด้วยความจงใจให้เกิดความเสียหาย หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเกิดความเสียหาย เช่นนี้พนักงานขับรถอาจต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด หรือรับผิดชอบตามส่วนแห่งความรับผิดชอบของตน ตามระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

อย่างไรก็ตาม... หากหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดมีส่วนบกพร่องอันเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุด้วย เช่น ไม่มีการวางระบบการดำเนินงานที่ดี หรือมีการมอบหมายพนักงานขับรถให้ขับรถต่อเนื่องเกินจำนวนชั่วโมงที่เหมาะสมจนเกิดความเหนื่อยล้า (คดีหมายเลขแดงที่ อ. 4/2557) หรือมอบหมายเจ้าหน้าที่อื่นซึ่งไม่มีหน้าที่ขับรถให้ขับรถเพราะพนักงานขับรถไม่เพียงพอ (คดีหมายเลขแดงที่ อ. 1232/2559 และ อ. 219/2556) ก็สามารถนำความบกพร่องของหน่วยงานดังกล่าว มาหักออกจากความรับผิดได้ตามส่วนที่เหมาะสม (มาตรา 5 มาตรา 8 และมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539)

โดยสรุปก็คือ อุบัติเหตุอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานขับรถต้องรับผิดชอบเฉพาะกระทำไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น โดยรับผิดชอบตามส่วนแห่งความรับผิดชอบของตนและหากหน่วยงานมีส่วนบกพร่องก็สามารถนำมาหักออกจากความรับผิดได้ และหากเป็นการกระทำละเมิดที่เกิดจากความประมาทเลินเล่อธรรมดา หน่วยงานจะเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด

มาดูตัวอย่างอุบัติเหตุจากการขับรถของพลขับชั่วคราวกันบ้าง ว่าต้องรับผิดชอบเพียงใด ?

คดีนี้เรื่องเกิดจาก... ในระหว่างที่นายเก่งปฏิบัติหน้าที่เป็นทหารกองประจำการ (พลทหาร) ผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นพลขับชั่วคราว โดยนายเก่งได้ขับรถยนต์บรรทุกขนาดเล็กไปรับอาหารกลางวันจากโรงครัว ในระหว่างที่ขับขึ้นไปตามถนน...ปรากฏเสียงวิทยุสื่อสารเรียกเข้ามา !! นายเก่ง

จึงหันหน้าไปทางวิทยุสื่อสารและเอื้อมมือไปหยิบวิทยุสื่อสารเพื่อจะตอบ ขณะหันกลับรถยนต์ได้พุ่งชนเสาไฟฟ้าบริเวณหน้าแผนกสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ นายเก่งได้รับบาดเจ็บและรถยนต์คันดังกล่าวได้รับความเสียหาย (ประมาณการค่าซ่อมสูงกว่าราคาประเมินรถ)

ภายหลังการสอบข้อเท็จจริง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีความเห็นว่า... จากสภาพรถและลักษณะการชนที่ทำให้เครื่องยนต์และล้อเกียร์แตก ตัวถังด้านซ้ายคดและขาดออกจากกัน ตัวถังโดยรวมบิดเบี้ยวเสียรูปทรง เป็นกรณีที่รถมีสภาพความเสียหายมาก แสดงให้เห็นว่านายเก่งขับรถมาด้วยความเร็วสูง และจากการสอบปากคำผู้เกี่ยวข้องเชื่อได้ว่า นายเก่งขับรถด้วยความเร็วประมาณ 70 ถึง 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ได้หันหน้าและเอื้อมมือไปหยิบวิทยุสื่อสารทำให้รถยนต์พุ่งชนเสาไฟฟ้า ถือเป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะผู้ขับรถควรต้องมี จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เห็นควรให้นายเก่งชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหาย กองทัพอากาศ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดจึงมีคำสั่งให้นายเก่งชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าว แต่นายเก่งเพิกเฉย ภายหลังจากปลดประจำการแล้ว หน่วยงานมีข้อขัดข้องในการบังคับทางปกครอง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย (มูลค่าตามราคาประเมินรถ)

คดีมีประเด็นที่ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาว่า

1. นายเก่งได้ขับรถโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ ?

ศาลพิจารณาเห็นว่า... นายเก่งได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชามอบหมายให้ทำหน้าที่พลขับชั่วคราว เพราะเห็นว่านายเก่งมีใบอนุญาตขับรถยนต์ ตั้งใจปฏิบัติงาน ไม่ติดยาเสพติด ไม่ดื่มเครื่องดื่มมึนเมา ไม่สูบบุหรี่ รวมทั้งมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ซึ่งเป็นการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่พลขับชั่วคราวโดยชอบ การที่นายเก่งขับรถมาด้วยความเร็วประมาณ 70 ถึง 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง (ภายในบริเวณกรมทหารมีการจำกัดความเร็วในการขับขี่ไม่เกิน 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง) โดยได้หันหน้าและเอื้อมมือไปหยิบวิทยุสื่อสารทำให้รถยนต์พุ่งชนเสาไฟฟ้า เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นผู้ขับรถโดยทั่วไปจะต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และสามารถให้ความระมัดระวังนั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ พฤติการณ์การขับรถดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ที่นายเก่งต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

2. หน่วยงานมีส่วนบกพร่องทำให้เกิดอุบัติเหตุด้วยหรือไม่ ?

ศาลพิจารณาเห็นว่า... แม้ว่าใบอนุญาตขับรถของนายเก่งจะได้สิ้นอายุไปตั้งแต่ก่อนเข้ารับราชการ และก่อนมีคำสั่งให้ทำหน้าที่พลขับชั่วคราวแล้วก็ตาม แต่ก็มีข้อเท็จจริงที่ให้นายเก่งต้องขาดความระมัดระวังหรือต้องประมาทเลินเล่อในการขับขี่รถยนต์แต่อย่างใด การมอบหมายนายเก่งปฏิบัติหน้าที่ขับรถโดยที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ จึงไม่ใช่ผลโดยตรงต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำละเมิดของนายเก่ง ซึ่งเกิดจากการขับขี่รถยนต์โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเพราะเอื้อมมือไปหยิบวิทยุสื่อสารในขณะที่ตนเองขับรถอยู่ด้วยความเร็วสูง อีกทั้งรถที่พิพาทแม้ว่าจะมีอายุการใช้งานนานถึง 18 ปี แต่ก็ไม่ปรากฏว่าอยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์ กองทัพอากาศจึงมิได้บกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องมีส่วนรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น

3. มีปัจจัยอะไรที่จะนำมาหักส่วนความรับผิดของนางเก่ง ตามแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ลงวันที่ 25 กันยายน 2550 หรือไม่ ?

ศาลพิจารณาเห็นว่า ในการจะหักลดความรับผิดของผู้กระทำละเมิดต้องพิจารณา เหตุปัจจัยต่าง ๆ มาประกอบ เช่น การไม่ชำนาญเส้นทาง สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานขับรถพยาบาลต้องรีบนำผู้ได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีไม่ปรากฏว่าขณะขับซึ่งรถยนต์มีเหตุปัจจัยที่จะสามารถนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อหักลดสัดส่วนความรับผิดออกได้

นายเก่งจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยไม่อาจหักลดความรับผิดส่วนใดได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 266/2562)

โดยสรุปก็คือ ความรับผิดจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ขับรถ จะมีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับพฤติการณ์และข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี โดยจะต้องรับผิดชอบหากได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (ยกเว้นประมาทเลินเล่อธรรมดาที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถไม่ต้องรับผิด) และอาจหักส่วนความบกพร่องของหน่วยงานออกได้ (ถ้ามี) และยังอาจลดสัดส่วนความรับผิดตามที่กระทรวงการคลังกำหนดได้ในกรณีปรากฏเหตุหรือปัจจัยอันควรนำมาพิจารณาหักลดความรับผิด นั้นเองค่ะ

ขับรถอย่างไร ให้ปลอดภัยจากความรับผิด ?

คดีนี้ ถือเป็นแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ขับซึ่งยานพาหนะในหน่วยงานราชการ ซึ่งประการสำคัญที่จะทำให้ปลอดภัยจากความรับผิดได้ ก็คือการรักษาและปฏิบัติตามกฎจราจรหรือข้อบังคับในการขับอย่างเคร่งครัด เพราะหากมีการฝ่าฝืนกฎจราจรหรือสัญญาณจราจรใด ๆ หรือขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือดื่มสุราในขณะที่ขับ เช่น คดีหมายเลขแดงที่ อ. 600/2556 และ อ. 1232/2559 จากแนวคำวินิจฉัยของศาลที่ผ่านมา หากเกิดอุบัติเหตุขึ้นอาจเข้าข่ายเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ที่ต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามระดับความร้ายแรงของการกระทำ ในขณะที่หากอุบัติเหตุเกิดขึ้นโดยผู้ขับซึ่งปฏิบัติตามกฎจราจรและปฏิบัติตามกฎหมาย และใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว ก็อาจถือเป็นประมาทเลินเล่อธรรมดาซึ่งไม่ต้องรับผิด สำหรับกรณีของนายเก่งได้รับมอบหมายอย่างถูกต้องให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นพลขับชั่วคราว ได้ขับรถด้วยความเร็วเกินกว่า 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ซึ่งเป็นอัตราที่กำหนดให้ขับในเขตกรมทหาร และได้หันหน้าพร้อมทั้งเอื้อมมือไปหยิบโทรศัพท์ที่ตั้งขึ้น โดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามที่ควรจะเป็น จนเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุขึ้น จึงถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

อย่างไรก็ตาม... ผู้ขับซึ่งต้องใช้ความระมัดระวังในการขับรถ มีสติและไม่ประมาทอยู่ตลอดเวลา เพราะผู้ขับซึ่งต้องรับผิดชอบทั้งต่อชีวิตผู้โดยสาร ผู้ร่วมเดินทาง ตลอดจนทรัพย์สินของทางราชการหรือของเอกชน อีกทั้งประมาทเลินเล่อธรรมดากับประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงบางกรณีก็เป็นเพียงเส้นแบ่งบาง ๆ เพราะฉะนั้นผู้ขับซึ่งจึงต้องมีสติทั้งก่อนและหลังสตาร์ทรถ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังตลอดเวลาเส้นทางจึงจะปลอดภัยที่สุดค่ะ

แล้วพบกันใหม่ นะคะ ! (ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง 1355 และสามารถศึกษาอุทธรณ์เรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติมได้ที่ www.admincourt.go.th)

*****